

Det regionale
utfordringsbildet sett fra et
nasjonalt perspektiv

Osloregionens
faggruppesamling
30. august 2023

Grethe Salvesvold,
Salvesvold rådgiving

KS'roller

Kort om KS – sett fra et regional utviklingsperspektiv

Regionale utviklingsoppgaver:
Samferdsel/mobilitet, plan/areal, miljø/natur, klima,
energi, næringsutvikling

Roller/oppgaver:
- interessepolitisk aktør
- utviklingsaktør

Organisering:
Politisk og administrative organer som speiler
medlemsdemokratiet.

Verdier:

Troverdig
Relevant
Engasjert
Samlende

FYLKESKOMMUNENE OG STORBYENE SOM DRIVERE

Fylkesordførerkollegiet og fylkeskommunekollegiet i KS

Fylkesrådsleder i Viken fylkeskommune, Siv Henriette Jacobsen er utvalgets leder. I tillegg består utvalget av følgende medlemmer:

- Fylkesordfører i Trøndelag fylkeskommune, Tore O. Sandvik
- Fylkesrådsleder i Nordland fylkeskommune, Elin Dahlseng Eide
- Fylkesordfører i Innlandet fylkeskommune, Even Aleksander Hagen
- Byrådsleder i Oslo kommune, Raymond Johansen
- Fylkesordfører i Agder fylkeskommune, Arne Thomassen
- Fylkesordfører i Vestland fylkeskommune, Jon Askeland
- Fylkesordfører i Rogaland fylkeskommune, Marianne Chesak
- Fylkesordfører i Telemark fylkeskommune, Terje Riis-Johansen
- Fylkesordfører i Møre og Romsdal fylkeskommune, Line Hatmosø Hoem
- Fylkesrådsleder i Troms og Finnmark fylkeskommune, Kristina Torbergesen

Tron Ole Bamrud
Tine Sundtoft
Merethe Schjem
Arve Semb Christophersen
Bente Bjercknes
Camilla Heggeli Bjørn
Carl-Jakob Midttun
Hans-Petter Friestad Gravdahl
Rune Haugsdal
Øystein Ruud
Toril Hovdenak
Gunn Claire Westad

Regionale løsninger som svar på nasjonale forventninger

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023–2027

Vedtatt ved kongelig resolusjon 20. juni 2023

Kommunal- og distriktsdepartementet

Innhold

1 Innledning	4
2 Samordning og samarbeid i planleggingen	7
3 Trygge og inkluderende lokalsamfunn	12
4 Velferd og bærekraftig verdiskaping	18
5 Klima, natur og miljø for framtida	24
6 Samfunnssikkerhet og beredskap	30

KS storbynettverk

Eksempler på saker:

- Uttalelser, f.eks. i NTP-prosessen, lovforslag, reformer i offentlig forvaltning osv.
- «Opprop» knyttet til f.eks. klimapolitikk, vann og avløp, boligpolitiske virkemidler osv.
- Eget program for storbyforskning med følgende innsatsområder:
 - Klimaendringer, miljøhensyn og bærekraftig byutvikling
 - Digitalisering og teknologisk utvikling
 - Kommunen som tjenesteleverandør i en ny tid

- Byrådsleder i Oslo kommune, Raymond Johansen
- Ordfører i Trondheim kommune, Rita Ottervik
- Ordfører i Bærum kommune, Lisbeth Hammer Krogh
- Byrådsleder i Bergen kommune, Rune Bakervik
- Ordfører i Tromsø kommune, Gunnar Wilhelmsen
- Ordfører i Stavanger kommune, Kari Nessa Nordtun
- Ordfører i Drammen kommune, Monica Myrvold Berg

SAMSPILLSEFFEKTER

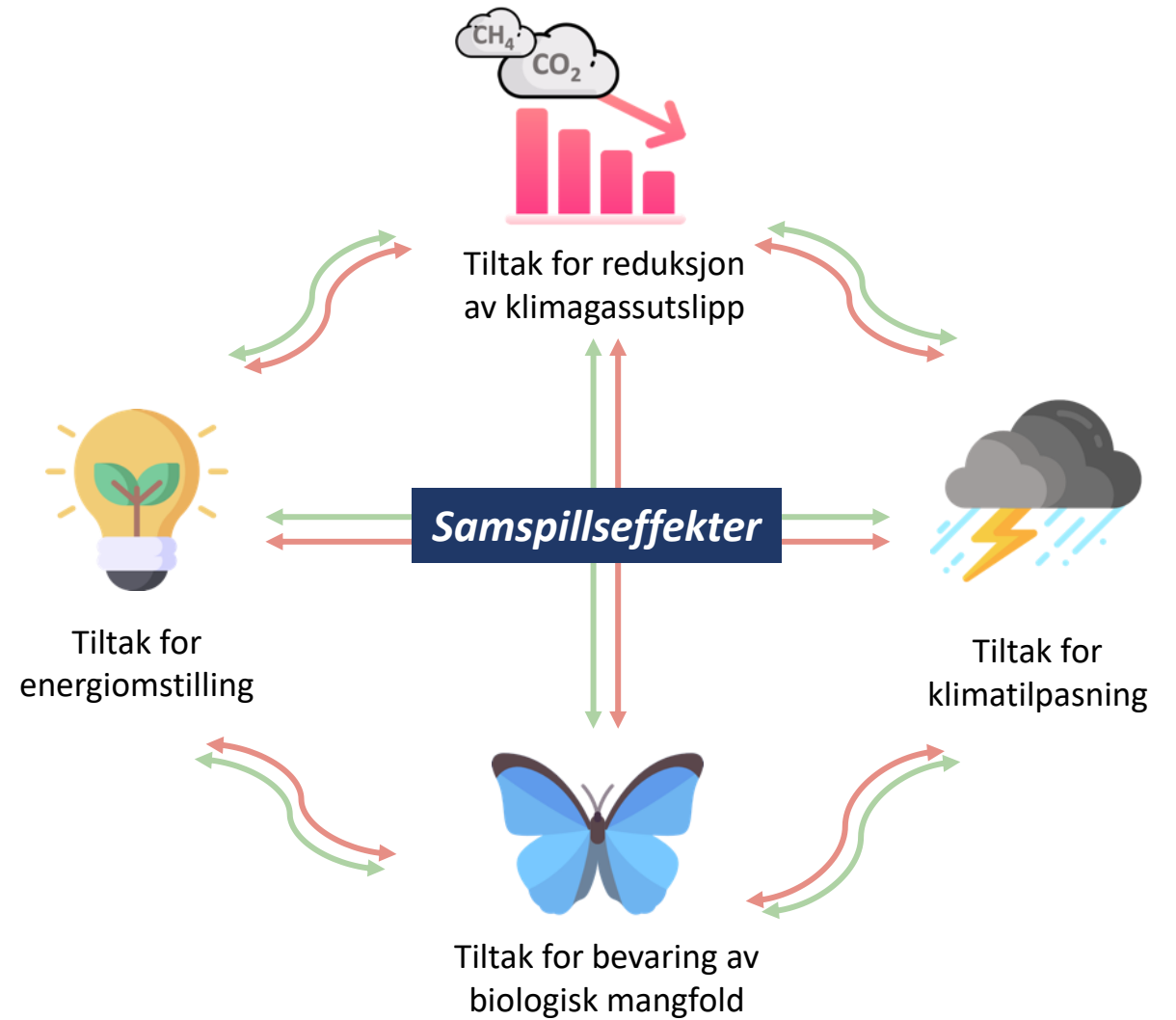
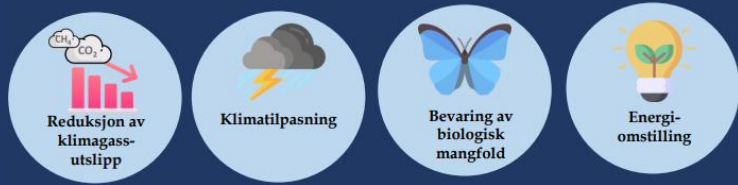

SYNERGIER OG KONFLIKTER

I LOKAL MILJØ - OG KLIMAPOLITIKK

Positive og negative samspillseffekter mellom:

**BÆREKRAFTIG
AREALBRUK
(OG AREALNØYTRALITET)**

Sammen for naturen

Klima- og miljøminister Espen Barth Eide og kommunesektorens organisasjon KS er enige om å følge opp den nye globale naturavtalen sammen. Kommunene forvalter størstedelen av Norges arealer og er svært viktige for å ta vare på norsk natur.

KS har takket ja til et samarbeid med Klima- og miljødepartementet.

Vi vil gjerne bidra til å utforske handlingsrommet og til å finne mål og virkemidler sammen med staten.

Arbeidet må gjennomføres med respekt for lokaldemokratiet og de vanskelige avveiningene som foregår i landets kommuner og fylkeskommuner for bruk og vern av arealer, sier styreleder Gunn Marit Helgesen i KS.

Hvordan styrke lokaldemokratiets evne og kraft til bærekraftig arealbruk?

➤ *Hvilke muligheter og utfordringer opplever kommunene/ fylkeskommunene selv i arbeidet med bærekraftig arealbruk?*

➤ *Hvilke nye verktøy og virkemidler vil være nyttige og nødvendige i kommunens/fylkeskommunens arbeid med bærekraftig arealbruk?*

Bærekraftig arealbruk

Oppsummering av innspill:

- Omforent nasjonal politikk, med regional tilpassing
- Regionale løsninger på kommuneoverskridende spørsmål
- Styrke kommunenes kapasitet og kompetanse
- Bedre og nye virkemidler og kunnskapsverktøy
- Styrket samhandling med regional stat, spesielt statsforvalter

KS FoU om areal- og naturregnskap

Bistå alle fylkeskommunene med utgangspunkt i Agdermodellen og videreutvikling av denne

Få heftet på naturdimensjonen

Koordinere statlige aktørers arbeidet med naturkunnskap til anvendelse i regional og kommunal planlegging

Spisse oppdrag til forskningen for langsiktige utviklingsarbeid

2. Opplegg og arbeidsmetode

Vi har delt oppdraget inn i fem faser. Innhold, leveranser og metodikk er omtalt nedenfor. Framdrift (forutsatt kontraktstildeling i uke 11) er vist i figuren under.

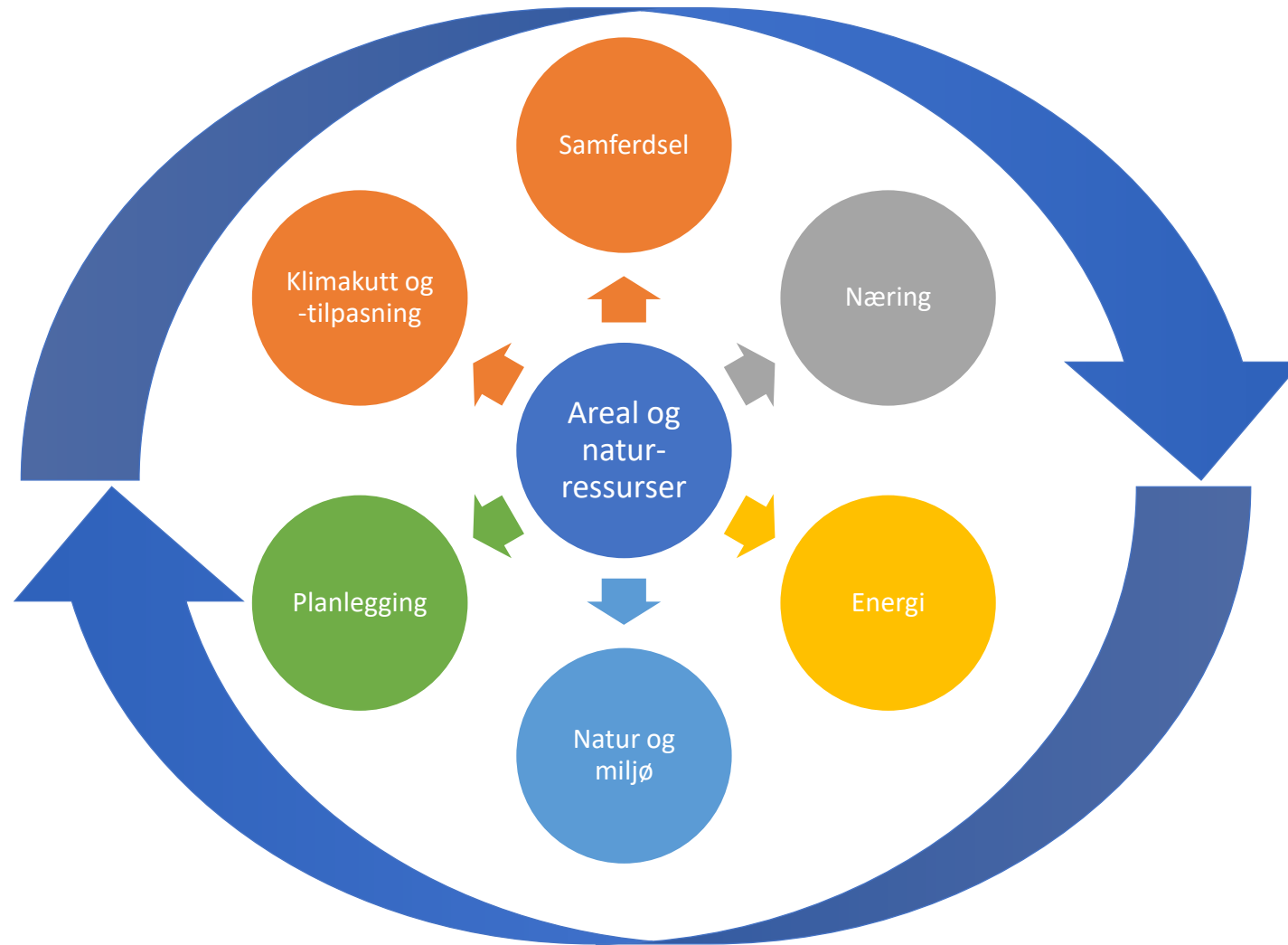
	Fase 1	Fase 2	Fase 3	Fase 4	Fase 5
	Planlegging av prosessen	Overblikk	Dypdykk og sidespor	Mulighetsrom for veien videre	Veien videre
Aktiviteter	<ul style="list-style-type: none">• Oppstartsmøte• Samarbeidsmøte med KS om samling 1	<ul style="list-style-type: none">• Samling 1• Evalueringsmøte• Samarbeidsmøte med KS om samling 2 og 3	<ul style="list-style-type: none">• Samling 2 og 3• Evalueringsmøte• Samarbeidsmøte med KS om samling 4 og 5	<ul style="list-style-type: none">• Samling 4	<ul style="list-style-type: none">• Samling 5
Leveranser	<ul style="list-style-type: none">• Framdriftsplan• Program for samling 1	<ul style="list-style-type: none">• Oppsummering av samling 1• Program for samling 2 og 3	<ul style="list-style-type: none">• Oppsummering av samling 2 og 3• Program for samling 4 og 5	<ul style="list-style-type: none">• Oppsummering av samling 4	<ul style="list-style-type: none">• Utkast til sluttrapport• Sluttrapport• Materiell til formidling
Tidsplan	Mars (uke 12-13)	April (uke 15-17)	Mai (uke 18-22)	Juni (uke 23-25)	Aug./sept. (uke 34-39)

SIRKULÆRØKONOMI

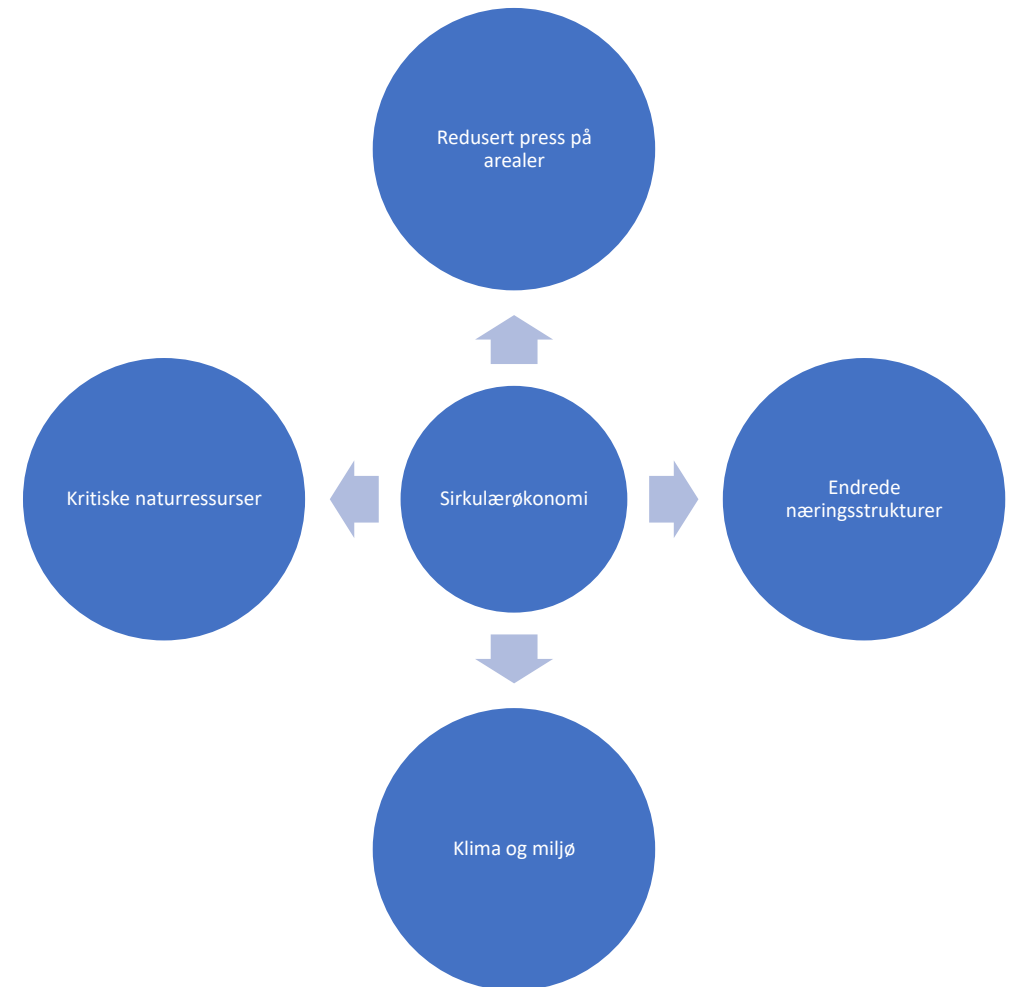
Sirkulærøkonomi må omfatte alle politikkområder

«Nasjonal handlingsplan for sirkulærøkonomi må bygge på en helhetlig gjennomgang av regulatoriske og økonomiske virkemidler, og foreslå nye eller endrede virkemidler»

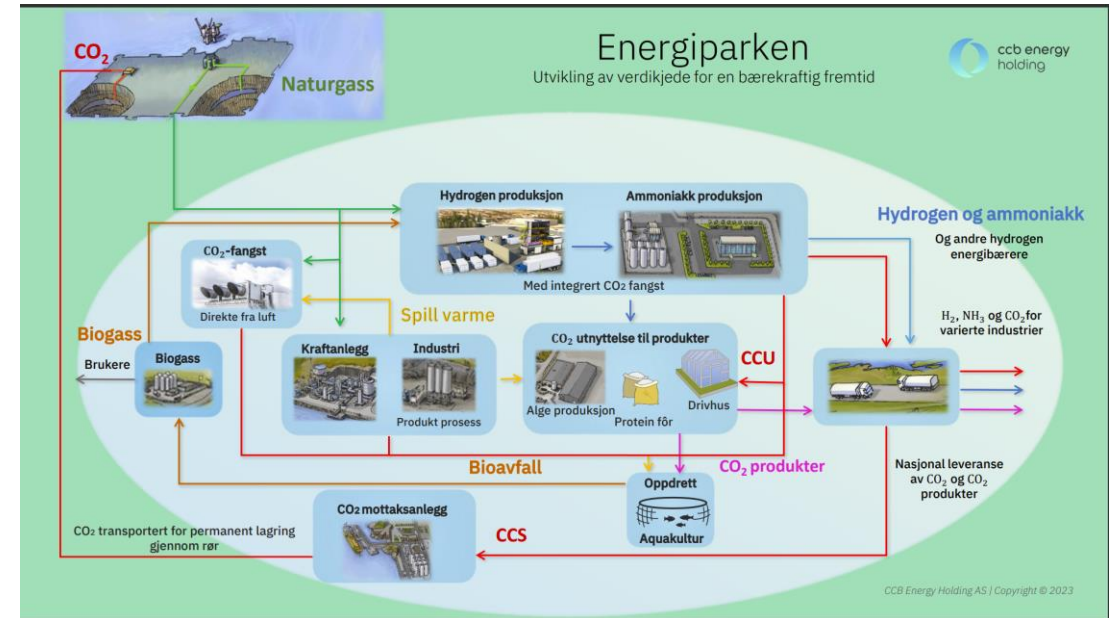
Hvorfor er sirkulær økonomi en naturlig overordnet inngang til flere arbeidsområder?

- Naturressursene og arealene er under press - økende fokus og behov for bioressurser og mineraler i overgangen fra fossile til fornybare løsninger
- Sterkt fokus på kritiske naturressurser
- Bruken av materialer genererer betydelige miljø og klimautfordringer
- Lineær økonomi forsterker utfordringene

Sirkulær grønn industriutvikling med et regionalt utgangspunkt (Mission)

1. Utvikle industriell symbiose på tvers av verdikjeder.
2. Bygge infrastruktur for det grønne skiftet.
3. Kompetanseløft for å realisere grønne verdikjeder.

Illustrasjon:
Sirkulær grønn industriutvikling på Kollsnes
i Øygarden – Missionsatsingen i Vestland
pilot?

SAMFERDSEL

Samferdsel før og etter 2020

- 44 000 km fylkesvei og største kollektivtilbyder
- Omverdens og ansattes forventninger merkbart endret.
- Nødvendig med styrket og samordnet innsats for å drive frem faglige utviklingsarbeid.
- KS skal bistå og bidra til at fylkeskommunene tar plassen som Norges største vegeier og største kollektivtilbyder

Fra 2020: spill oss gode! Gjør oss strategiske!

Fylkeskommunekollegiet ønsker av Samferdselssjefskollegiet:

- Koordinert møtestruktur, referatutveksling og felles møter.
- Lav terskel for kontakt, utsjekk og fremleggelse av strategiske og prinsipielle saker.
- Løfte frem faglig gode saker egnet for Fylkesordførerkollegiet.

NTP 2025 – 2036, felles innspill fra fylkeskommunene og storbyene

NTP 2025-2036: Utredningsgrunnlag med stort hull

- Det er oppsiktsvekkende at Statens vegvesen ikke omtaler de store utfordringene for et nedslitt fylkesveinett i sin utredning, sier fylkesråd Siv Henriette Jacobsen og ordfører Jan Oddvar Skisland.

- Hva skal en nasjonal transportplan være om den ikke gjenspeiler de nasjonale utfordringene, spør Siv Henriette Jacobsen og Jan Oddvar Skisland i et brev til Samferdselsdepartementet om utredningen til NTP levert av Statens Vegvesen.

Foto: Shutterstock

Publisert: 27.02.2023

Bak seg har de [alle landets fylkeskommuner](#) og [de største bykommunene](#) i Norge. I et brev til samferdselsministeren og nærings- og fiskeriministeren etterlyser de hvor det blir av den største delen av veinettet når regjeringen skal utforme Nasjonale transportplan (NTP) for årene 2025-2036.

Kommunesektoren har ansvaret for til sammen 90 prosent av veinettet i Norge. I utredningsgrunnlaget regjeringen nå har mottatt omtales kun riksveinettet som i dag bare utgjør 10 prosent av landets veinett. Med dette anslås det at risikoen for å bli drept eller hardt skadd på en fylkesvei er nesten 90 prosent høyere enn på riksvei.

KOMMUNESEKTORENS ORGANISASJON
The Norwegian Association of Local and Regional Authorities

Samferdselsdepartementet - SD

Postboks 8010 Dep
0030 OSLO

Vår referanse: 23/01635-1
Arkivkode:
Saksbehandler: Anne Johanne Enger
Deres referanse:
Dato: 21.02.2023

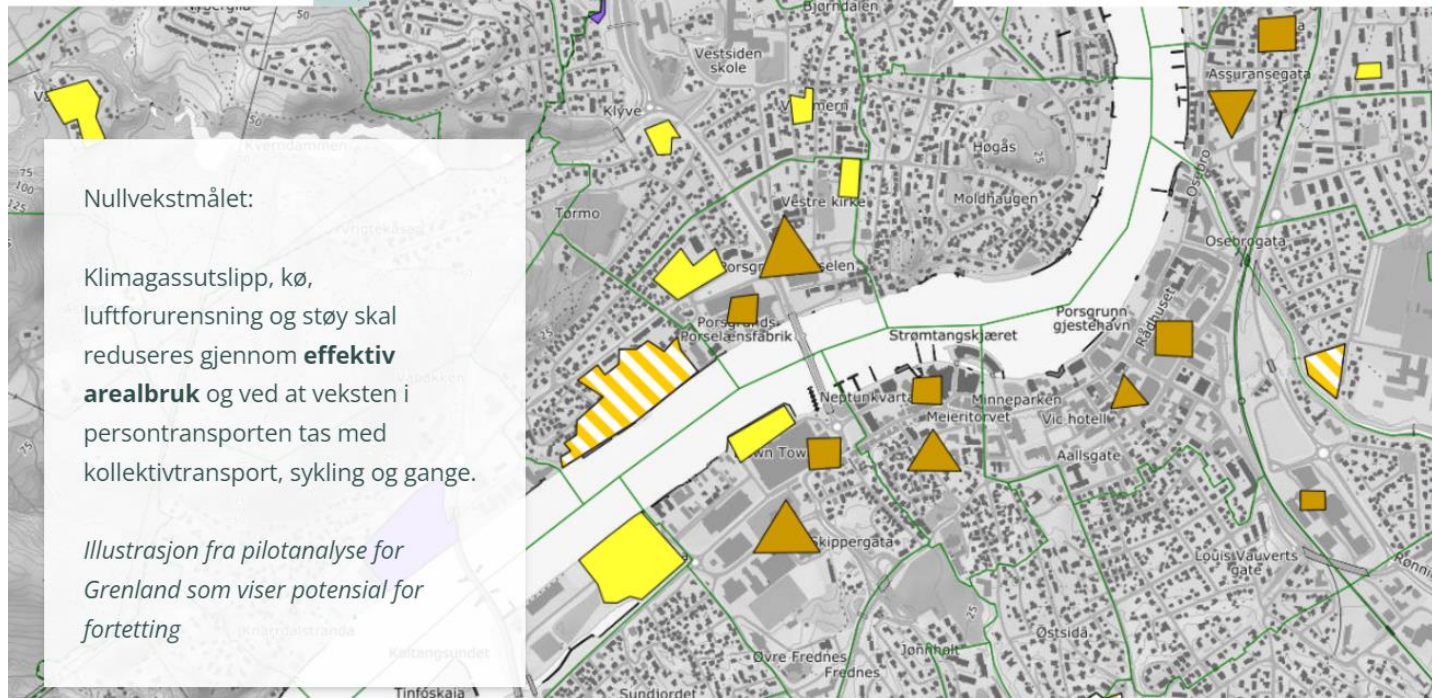
Innspill fra fylkesordførere/rådslederkollegiet og KS Storbynettverk til regjeringens arbeid med Nasjonal transportplan (NTP) 2025-2036

Fylkesordførere/rådslederkollegiet og KS Storbynettverk ber regjeringen ta hensyn til følgende i sitt videre arbeid med NTP 2025-2036:

- I løpet av planperioden skal Norge ha innfridd sine forpliktelser i Parisavalen. Regjeringen må vise hvilke tiltak den vil gjennomføre i transportsektoren for å nå nasjonale klimamål.
- En nasjonal plan må gjenspeile nasjonale utfordringer. Forholdet mellom tilstanden på fylkesveinettet og trafikksikkerhet må gis et langsiktig og vesentlig løft for å øke både sikkerhet og fremkommelighet langs fylkesveiene. For å kunne ha forutsigbarhet til å ta igjen kartlagt vedlikeholdsetterlep, tar vi igjen til orde for et nasjonalt partnerskap i NTP-perioden.
- Vi gir full støtte til fortsatt satsing på byvekstavtaler og belønningsmidler for å nå Stortingets nullvestmål. Vi støtter fullt opp om endret finansieringsstruktur slik at ulike tilskuddsordninger til å nå nullvekstmålet fremstår som enkle, forståelige og ikke minst forutsigbare.
- Dagens skjeve byrdefordeling mellom staten og fylkeskommunene for å finansiere et sømløst kollektivtilbud, bør revideres.
- Målet om redusert tap av natur må få konsekvenser for hvordan transport skal løses i den neste NTP-perioden. Det er viktig at staten kjenner sitt ansvar for også vektlegge natur og klima i den kommende NTP-planen, slik at dette er områder som ivaretas i et nasjonalt perspektiv.

Arealdimensjonen i SATP

ADV skal gi bedre data til RTM

Arealdataverktøyet (ADV) skal brukes sammen med regional transportmodell (RTM) og introduserer systematiske arealfaglige vurderinger, hensyn til arealplaner og bedre mulighet for å beregne framtidig utslipp fra vegtrafikk.

På hvilken vakt...

Vi må gjennom en gjennomgripende samfunnsomstilling
– den må være demokratisk styrt

Klima- og naturkrisen fordrer at nasjonale, regionale og lokale folkevalgte organer tar ut styringspotensialet sitt, og utviser lederskap.

Hvor butter det?

Hvilke konsekvenser har det å ikke lykkes?

Oppsummering

- Storbyenes rolle som drivere i regional utvikling – i et avklart samspill med fylkeskommunene
- Regionale (plan)avklaringer: større betydning + nye tematiske områder
- Norges rolle i «det grønne skiftet» – hva er Osloregionens plass i dette?
- Økt fokus på bærekraftig arealbruk og bevaring av natur → tyngdepunktforskyving mot det rurale: Hva innebærer dette for Osloregionens geografi?
- Organisering og ledelse av «gjennomgripende samfunnsomstilling» i løpet av de kommende sju valgperiodene frem mot 2050...

